

УДК 343.98

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2022.4.37>

КАЗАРЯН Е.Г.

**СПОСІБ ВЧИНЕННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ
УМИСНИХ ВБИВСТВ З МОТИВІВ РАСОВОЇ, НАЦІОНАЛЬНОЇ
ЧИ РЕЛІГІЙНОЇ НЕТЕРПИМОСТІ****METHOD OF COMMITTING AS AN ELEMENT OF FORENSIC INVESTIGATION
OF INTENTIONAL MURDERS MOTIVATED BY RACE, NATIONAL
OR RELIGIOUS INTOLERANCE**

У статті наголошується, що спосіб вчинення умисних вбивств з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості є основою для подальшого розвитку і розробки тактики проведення слідчих (розшукових) дій, методики розслідування кримінальних правопорушень, криміналістичної техніки. Встановлено, що до змістовної структури способу вчинення умисних вбивств з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості входить етап приготування, який складається з декількох взаємопов'язаних елементів: вивчення даних про особу жертви; вибір способу позбавлення життя; обрання власного способу вчинення вбивства. Виявлено складність структури способу кримінального правопорушення як елемента криміналістичної характеристики та наголошено на його зв'язку з іншими елементами даної складової методики розслідування. Доведено важливість даного елемента як для побудови криміналістичної характеристики умисних вбивств з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості, так і для її практичного застосування в методиці розслідування зазначених злочинних діянь. З'ясовано, що спосіб вчинення умисних вбивств з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості слугує основою для висунення версій стосовно вбивці та його мотивів, а також слідчих та оперативно-розшукових версій розслідування злочину. Спосіб вчинення дозволяє встановити особу потерпілого та характер попередніх стосунків потерпілого зі злочинцем. Виявлено, що у провадженнях досліджуваної категорії необхідно встановити такі обставини: спосіб вчинення умисного вбивства, зокрема характер насильства, яке було застосоване, засоби й знаряддя злочину, кількість співучасників і їх ролі. Встановлено, що для вбивць характерним є нанесення тілесних ушкоджень механічного походження – гострими колючо-ріжучими предметами; напади з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості можуть вчинятися як у групі, так і одноособово. Визначено, що використання будь-якого способу вчинення умисних вбивств з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості, знаряддя або засобів сприяє виникненню типових матеріальних або ідеальних слідів, які у ході досудового слідства виступають як докази.

Ключові слова: умисне вбивство, мотив нетерпимості, криміналістична характеристика, спосіб вчинення, методика розслідування.

The article notes that the method of committing intentional murders motivated by race, national or religious intolerance is the basis for the further development and development of tactics for conducting investigative (detective) actions, methods of investigation of criminal offenses, forensic equipment. It is established that the substantive structure of the method of committing intentional murders motivated by race, national or religious intolerance includes the stage of preparation, which consists of several interrelated elements: studying data on the identity of the victim; choice of method of deprivation of life; choosing your own method of committing murder. It is revealed the complexity of the structure of the criminal offense method as an element of the forensic investigation and it

is emphasized its connection with other elements of this component of the investigation methodology. The importance of this element is proved both for building a forensic investigation of intentional murders motivated by race, national or religious intolerance, and for its practical application in the investigation methodology of these criminal acts. It is found out that the method of committing intentional murders motivated by race, national or religious intolerance serves as the basis for putting forward versions of the killer and his motives, as well as investigative and operational-search versions of the investigation of the crime. The method of the commission allows to establish the identity of the victim and the nature of the victim's previous relationship with the criminal. It is revealed that the following circumstances should be established in the proceedings of the studied category: the method of committing intentional murder, in particular the nature of the violence that was used, the means and instruments of the crime, the number of accomplices and their roles. It is established that for killers it is characteristic to inflict bodily injuries of mechanical origin – sharp barbed-cutting objects; attacks motivated by race, national or religious intolerance can be carried out both in the group and individually. It is determined that the use of any method of committing intentional murders motivated by race, national or religious intolerance, tools or means contributes to the emergence of typical material or ideal traces, which during the pre-trial investigation act as evidence.

Key words: *intentional murder, motive of intolerance, forensic investigation, method of committing, investigation methodology.*

Вступ. Умисні вбивства з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості становлять особливу категорію небезпечних злочинів у суспільстві з різними культурами, що посягають на державно-правовий, демократичний, плюралістичний устрій та демонструють негативне ставлення до певних соціальних груп.

Досліджувані злочини є порушенням принципу рівності й недискримінації – основоположного принципу найбільш важливих конвенцій у галузі прав людини. Зокрема, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод (ст. 14) передбачено що «користування правами та свободами, визнаними в цій Конвенції, має бути забезпечене без дискримінації за будь-якою ознакою – статі, раси, кольору шкіри, мови, релігії, політичних чи інших переконань, національного чи соціального походження, належності до національних меншин, майнового стану, народження, або за іншою ознакою» [1]. Саме тому на правоохоронні органи покладено обов'язок розслідувати мотив нетерпимості лише в тих випадках, коли є фактичні підстави, що свідчать про наявність зазначеного мотиву.

Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 91 Кримінального процесуального кодексу України доказуванню підлягає подія кримінального правопорушення (час, місце, спосіб та інші обставини вчинення кримінального правопорушення) [2]. У кримінальних провадженнях про умисні вбивства з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості доказування наявності зазначеного мотиву повинно здійснюватися через встановлення, зокрема, і способу вбивства.

Постановка завдання. Питання, пов'язані з аналізом способів вчинення кримінальних правопорушень, зокрема умисних вбивств з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості, досліджували В.П. Бахін, І.В. Гора, М.В. Даньшин, С.М. Зав'ялов, Л.Ю. Капітанчук, О.Н. Колесніченко, В.О. Коновалова, М.В. Салтєвський, В.Ю. Шепітько та ін. Проте комплексне дослідження способів вчинення умисних вбивств з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості в останні роки не проводилось, що є певною прогалиною в методиці розслідування цих злочинів. Тому **метою статті** є висвітлення особливостей способу вчинення як елементу криміналістичної характеристики умисних вбивств з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості.

Результати дослідження. У системі криміналістичної характеристики особливе місце займає спосіб вчинення кримінального правопорушення як елемент, що містить нерозривний зв'язок слідової картини з ознаками складу кримінального правопорушення. Спосіб вчинення кримінального правопорушення має методологічне значення для науки криміналістики, оскільки є основою для подальшого розвитку і розробки тактики проведення слідчих (розшукових) дій, методики розслідування кримінальних правопорушень, криміналістичної техніки. Більшість вчених відносять спосіб вчинення кримінального правопорушення до центрального елементу криміналістичної характеристики більшості кримінальних правопорушень, оскільки він може утворювати взаємозв'язки з іншими елементами елементів криміналістичної характеристики.

М.В. Даньшин визначив, що спосіб вчинення злочину та інформація про нього слугує основою для об'єднання окремих видів злочинів, виявлення взаємозв'язку між структурними елементами характеристики; розробки особливостей тактики проведення слідчих дій; прогнозування механізму вчинення конкретного виду злочинів; розмежування схожих складів злочину [3, с. 84].

На думку В.П. Бахіна спосіб вчинення злочину – це вираження та відображення образу дії правопорушника при вчиненні ним протиправних дій. При цьому він завжди займає центральне місце діяльності з розкриття та розслідування кримінальних правопорушень [4, с. 197]. Своєю чергою, В.Ю. Шепітько під способом вчинення злочину розуміє спосіб дії правопорушника, що передбачає певну взаємозалежну систему операцій і прийомів готування до злочинного діяння, вчинення і приховування кримінального правопорушення [5, с. 328].

М.В. Салтєвський визначає спосіб вчинення злочину як явище об'єктивної дійсності, його правове і наукове поняття є предметом досліджень низки правових наук [6, с. 424]. О.Н. Колесніченко до способу вчинення злочину відносить спосіб дій злочинця, що полягає в певній послідовності, поєднанні окремих рухів, прийомів, застосовуваних суб'єктом [7, с. 81]. С.М. Зав'ялов доречно вказує, що криміналістика розглядає спосіб вчинення злочину як складне явище дійсності на основі пізнання закономірностей його формування, причин і форм його повторюваності для розробки прийомів і методів виявлення, збирання та дослідження доказів у кримінальній справі [8, с. 51].

Тобто до структури способу кримінального правопорушення належать не лише певні прийоми та операції, які використовує правопорушник, а також знаряддя та засоби, що застосовуються ним при реалізації злочинного наміру. Як вірно зазначає М.В. Бублик, використання будь-якого способу вчинення злочину, знаряддя чи засобів, згідно із законом всезагального взаємозв'язку та взаємообумовленості явищ і загальної властивості відображення матерії, закономірно тягне за собою виникнення типових матеріальних або ідеальних слідів [9, с. 203].

Так, Л.Ю. Капітанчук зазначає наступне: «Оскільки спосіб скоєння злочину визначається як центральний елемент в структурі криміналістичної характеристики злочинів, то знання уповноваженими суб'єктами типових способів скоєння певних видів злочину дає можливість своєчасно прийняти рішення про порушення кримінальної справи та забезпечити якісне планування її розслідування» [10, с. 210]. Слід зазначити, що спосіб кримінального правопорушення відіграє важливу роль не лише для організації та планування розслідування, а й формує криміналістичну характеристику та відповідну методику розслідування відповідного кримінального правопорушення.

І.В. Гора слушно зауважує, що в криміналістичній діяльності спосіб вчинення злочину використовують для того, щоб розшукати особу, яка вчинила злочин, з'ясувати закономірності механізму слідоутворення, що в одних випадках дозволяє довести вчинений спосіб, а в інших ґрунтуючись на закономірності механізму слідоутворення – відшукати інші сліди. Таким чином, можна простежити два значення способу вчинення: розшукове, коли відомості про спосіб вчинення злочину використовуються для розшуку осіб, причетних до нього, слідів, знарядь злочину та інших доказів; пізнавальне, коли відомості про спосіб використовуються для розкриття злочину [11, с. 37]. Тобто з'ясування типових способів певного виду кримінального правопорушення, у тому числі умисного вбивства з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості, має здійснюватись так, щоб надалі можна було застосувати одержані результати не лише теоретично, а й на практиці.

Вищезазначені наукові положення, на нашу думку, досить переконливо доводять складність структури способу кримінального правопорушення як елемента криміналістичної характеристики та наголошують на його зв'язку з іншими елементами даної складової методики розслідування. До того ж зазначені обставини доводять важливість даного елемента як для побудови криміналістичної характеристики умисних вбивств з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості, так і для її практичного застосування в методиці розслідування зазначених злочинних діянь.

До змістовної структури способу вчинення умисних вбивств з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості входить етап приготування, який складається з декількох взаємопов'язаних елементів: вивчення даних про особу жертви (приналежність особи до певної раси, національності чи релігійної конфесії); вибір способу позбавлення життя (знаряддя або іншого засобу); обрання власного способу вчинення вбивства.

Як відомо, способи вбивства бувають достатньо різноманітними. Це може бути й застосування вогнепальної та холодної зброї, удавлення зашморгом, дія високої температури, утоплення тощо. Науково-практичним коментарем КК України визначено, що «смерть людини може бути

заподіяна будь-якими способами: постріл з вогнепальної зброї або нанесення удару холодною зброєю у життєво важливі органи; утоплення; повішення; отруєння; використання радіоактивних матеріалів, електричного струму, вибухонебезпечних речовин, низької чи високої температури тощо» [12, с. 386]. При кваліфікації вчиненого посягання проти життя особи як закінченого злочину важливе юридичне значення має констатація смерті людини, об'єктивна сторона якого передбачає суспільно небезпечний наслідок – заподіяння смерті іншій особі.

Отримання даних щодо способу вчинення умисного вбивства з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості, внаслідок огляду місця події й (або) виявлення трупа дозволяє слідчому встановити особу злочинця, його фізичний або розумовий стан, тобто сформувати певний психологічний портрет вбивці. Спосіб вчинення умисних вбивств слугує основою для висунення версій стосовно вбивці та його мотивів, а також слідчих та оперативно-розшукових версій розслідування злочину. Спосіб вчинення вказує слідчому на комплекс слідів і речових доказів, які можуть бути виявлені у процесі розслідування. Крім того, спосіб вчинення в деяких випадках дозволяє встановити особу потерпілого та характер попередніх стосунків потерпілого зі злочинцем.

Кримінологічними дослідженнями визначено, що насильницькі злочини проти життя та здоров'я, що вчиняються з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості, скоюються, переважно, у формі нападів. Напади вчиняються переважно ввечері та у громадських місцях. Напади мають раптовий, жорстокий і агресивний характер, а також можуть супроводжуватися різними расистськими або іншого роду висловлюваннями і образами [13, с. 25].

Наприклад, у судовій справі № 278/1904/17 Житомирського районного суду Житомирської області від 17 жовтня 2018 року обвинувачений під час сутички звернувся до потерпілого зі словами: «Чурка виходь, зараз я тебе буду різати!». Так, з метою протиправного умисного заподіяння смерті потерпілому з мотивів національної нетерпимості до останнього як до особи азербайджанської національності, правопорушник тримаючи у руці ніж, умисно, із значною силою прикладання завдав потерпілому один удар ножем в область грудної клітини, а саме у місце розташування життєво важливого органу – серця [14].

Варто погодитися з А. Боровик, яка зазначає, що для способів умисних вбивств з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості характерна їх акцентуація, коли вбивця прагне продемонструвати людяську неповноцінність потерпілого через його приналежність до певної раси, національності, етнічної групи чи релігійної конфесії. Тим самим правопорушник демонструє упереджене і ненависницьке ставлення до певної соціальної групи, прагне спровокувати або розпалити расову національну або релігійну ворожнечу і ненависть [15, с. 172]. Ці обставини підтверджуються вирокон Горняцького районного суду м. Макіївка Донецької області від 22 березня 2012 року у справі № 1/0510/131/2012 про вбивство особи ромської національності.

ОСОБА_12 та ОСОБА_13 досягли злочинної домовленості на скоєння вбивства будь-якої особи ромської національності, після чого, з метою досягнення свого злочинного наміру взяли з собою два інструменти для столярних робіт господарсько-побутового призначення, виготовлені за типом шила, і на громадському транспорті вирушили до міста, де розраховували зустріти будь-яку особу ромської національності і вбити її. Там вони побачили потерпілу, яку за її смуглявим кольором шкіри та волоссям, специфічним стилем одягу й іншими візуальними ознаками ідентифікували як особу ромської національності. Після чого ОСОБА_12 і ОСОБА_13, за пропозицією останнього, діючи спільно та злагоджено, з єдиним злочинним наміром, спрямованим на протиправне позбавлення життя іншої особи за мотивами расової нетерпимості до осіб ромської національності обрали потерпілу об'єктом своїх злочинних дій.

Продовжуючи реалізацію свого злочинного наміру, у заподіянні ОСОБА_14 великої кількості тілесних ушкоджень, завдали їй двадцять ударів в грудну клітину, червну порожнину, шию, тулуб і кінцівки, тобто в місця розташування життєво важливих органів, інструментами для столярних робіт, з достатньою силою для протиправного позбавлення життя потерпілої, при цьому ОСОБА_12 і ОСОБА_13 усвідомлювали, що завдають потерпілій особливого мучення і страждань та бажали цього [16].

Ще одним прикладом є вирок Дзержинського районного суду м. Харкова від 05 лютого 2018 року у справі № 2011/14568/12 про напад на осіб з мотиву расової нетерпимості.

Протягом декількох років, починаючи з 2010 року ОСОБА_2 захоплювався вивченням нацизму, однією з основоположних ідей якого є пропаганда расової та національної дискримінації, у зв'язку з чим у нього розвинулися особисті неприязні стосунки до осіб – вихідців з країн Африки та Азії.

У квітні 2012 року знаючи, що в м. Харкові проживає велика кількість осіб, які прибули з країн Африки та Азії на навчання до закладів вищої освіти, ОСОБА_2 на ґрунті расової дискримінації вирішив їх вбивати. З метою більш ретельної реалізації свого злочинного наміру, ОСОБА_2, розробив план, згідно з яким, по приїзду в м. Харків, буде прогулюватися біля станції метрополітену, де підшукає представника негроїдної раси, який не має фізичної можливості надати йому належного опору, і, пройшовши за останнім у безлюдне місце, вб'є його, завдавши удар ножем у життєво важливі органи.

Так, 27 квітня 2012 року близько 18 години, ОСОБА_2, реалізуючи свій злочинний умисел, взяв ніж і, заховавши його під одягом, на громадському транспорті приїхав у м. Харків. Тоді ж ОСОБА_2 побачив раніше незнайомих йому громадянина Марокко ОСОБА_4 і громадянку України ОСОБА_5. Вважаючи, що ОСОБА_5 зрадила інтереси нації, і, будучи впевненим у тому, що остання й ОСОБА_4 не зможуть надати йому належного опору, ОСОБА_2 вирішив вбити їх на ґрунті расової нетерпимості. Продовжуючи свої злочинні дії, ОСОБА_2 пішов за ОСОБА_4 та ОСОБА_5, підшукуючи безлюдне місце, для реалізації його намірів та де не зможуть перешкодити сторонні особи. ОСОБА_2, вважаючи, що для реалізації задуманого ним злочину склалася сприятлива обстановка, дістав з-під одягу ніж, який був у нього, і швидким кроком наблизився до них з боку спini. Реалізуючи свій злочинний умисел, ОСОБА_2 завдав ОСОБА_5 один удар ножем в область грудної клітини зліва, від якого та впала на землю, а потім один удар ножем в область голови ОСОБА_4.

В результаті злочинних дій ОСОБА_2, потерпілої ОСОБА_5 було заподіяне колото-різане поранення грудної клітини. Потерпілому ОСОБА_4 злочинними діями ОСОБА_2 була заподіяна різана рана на голові. Вважаючи, що ним здійснені всі дії, необхідні для заподіяння смерті ОСОБА_5 та ОСОБА_4, ОСОБА_2 з місця вчинення злочину зник. Однак, злочинний умисел до кінця доведений не був за причинами, які не залежали від його волі, оскільки смерть ОСОБА_5 та ОСОБА_4 не настала внаслідок своєчасно наданої медичної допомоги [17].

У провадженнях досліджуваної категорії необхідно встановити такі обставини: спосіб вчинення умисного вбивства, зокрема характер насильства, яке було застосоване, засоби й знаряддя злочину, кількість співучасників і їх ролі. У зазначених випадках для вбивць характерним є нанесення тілесних ушкоджень механічного походження – гостримі колючо-ріжучими предметами. Напади з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості можуть вчинятися як у групі, так і одноособово. За часом напад продовжується доволі короткий проміжок часу, оскільки може вчинятися у громадських місцях при певній кількості свідків, які втручаються у дії нападників. Однак, враховуючи характер нападу нанесених тілесних ушкоджень достатньо для позбавлення життя потерпілого.

Висновки. Таким чином, спосіб вчинення умисних вбивств з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості – один з основоположних елементів криміналістичної характеристики, оскільки має зв'язок із рештою елементів та визначається ними. Встановлення та систематизація способів вчинення умисних вбивств з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості впливає на ефективне планування розслідування, підвищення ефективності слідчих (розшукових) дій, побудову версій. Використання будь-якого способу вчинення умисних вбивств з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості, знаряддя або засобів сприяє виникненню типових матеріальних або ідеальних слідів, які у ході досудового слідства виступають як докази.

Список використаних джерел:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : Міжнародний документ від 04 лист. 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
3. Даньшин М.В. Класифікація способів приховування злочинів у криміналістиці : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Харків, 2000. 210 с.
4. Бахин В.П. Криминалистика. Проблемы и мнения (1962-2002). Киев, 2002. 268 с.
5. Криміналістика : підруч. для студ. юрид. спец. вищ. закл. / за ред. В. Ю. Шепітька. [2-ге вид., переробл. і допов.]. Київ : Ін Юре, 2010. 496 с.
6. Салтєвський М.В. Криміналістика (у сучасному вигляді) : підруч. Київ : Кондор, 2005. 588 с.
7. Колесниченко А.Н., Коновалова В.Е. Криминалистическая характеристика преступлений : учеб. пособие. Харьков : Юрид. ин-т, 1985. 93 с.

8. Зав'ялов С.М. Спосіб вчинення злочину: сучасні проблеми вивчення та використання у боротьбі зі злочинністю : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2005. 232 с.
9. Бублик М.В. Спосіб учинення злочинів проти життя та здоров'я особи, вчинених на ґрунті расової, національної чи релігійної нетерпимості. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. № 1. С. 201-205.
10. Капітанчук Л.Ю. Спосіб вчинення злочину та його особливості при незаконному переправленні осіб через державний кордон України. *Форум права*. 2008. № 2. С. 210-219.
11. Гора І.В. Поняття способів вчинення злочину та його значення в розкритті та розслідуванні. *Закон и жизнь*. 2012. № 9. С. 35-39.
12. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 7-е вид. переробл. та допов. Київ : Юридична думка, 2010. 1288 с.
13. Категоризація та розслідування злочинів на ґрунті ненависті в Україні : практ. посіб. БДПІЛ ОБСЄ. Варшава. 74 с. URL: <https://www.osce.org/uk/odihr/420296?download=true>.
14. Вирок Житомирського районного суду Житомирської області від 17 жовт. 2018 р., судова справа № 278/1904/17. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77154510>.
15. Боровик А. Особливості криміналістичної характеристики умисних вбивств, вчинених із мотивів расової, національної та релігійної нетерпимості. *Національний юридичний журнал: теорія і практика*. 2019. Т. 6. Вип. 6. С. 169-173.
16. Вирок Горняцького районного суду м. Макіївка Донецької області від 22 берез. 2012 р., судова справа № 1/0510/131/2012. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/22416338>.
17. Вирок Дзержинського районного суду м. Харкова від 05 лют. 2018 р., судова справа № 2011/14568/12. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/72005617>.

УДК 343.98

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2022.4.38>

ПІСНИЙ В.І.

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЯ) МАЙНА, ОДЕРЖАНОГО СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ У ВИГЛЯДІ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ

INTERNATIONAL LEGAL REGULATION OF THE INVESTIGATION OF LEGALIZATION (LAUNDERING) OF PROPERTY OBTAINED BY AN OFFICIAL PERSON IN THE FORM OF ILLEGAL BENEFIT

У статті розкривається питання розслідування кримінальних діянь, пов'язаних з легалізацією (відмиванням) майна, одержаного службовою особою у вигляді неправомірної вигоди.

Наведені актуальні статистичні дані щодо стану досудового розслідування кримінальних проваджень за отримання неправомірної вигоди службовою особою та фактів відмивання коштів, одержаних від корупційних діянь.

Окреслені останні наукові дослідження, в яких розкривається міжнародні стандарти у сфері легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним способом та у сфері корупційних діянь.

У статті розглянуті такі міжнародно-правові акти як: Конвенція ООН проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин, Глобальна програма